

Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi Sayı: 12/1 2023 s. 362-373, TÜRKİYE

Araştırma Makalesi

ÖĞRETMEN ADAYLARININ ÖLÇME VE DEĞERLENDİRMEYE YÖNELİK GENEL YETERLİK ALGILARI İLE TUTUMLARI ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

Keziban KILIÇ TOPAL*

Geliş Tarihi: Ekim, 2022

Kabul Tarihi: Aralık, 2022

Öz

Ölçme ve değerlendirme, eğitimin ve eğitimde kalite arayışının temel unsurlarından biridir. Bu çalışmada ölçme ve değerlendirme dersi almış öğretmen adaylarının bu derse yönelik genel yeterlik algılarının ve tutumlarının belirlenmesi, genel yeterlik algısı ve tutum arasındaki ilişki, ilişkinin derecesi ve ölçme ve değerlendirme dersine yönelik genel yeterlik algısının tutuma olan etkisinin belirlenmesi amaçlanmaktadır. Öğretmen adaylarının ölçme ve değerlendirme dersine yönelik yeterlik algılarını belirlemek amacıyla “Öğretmen Adayları İçin Ölçme ve Değerlendirme Genel Yeterlik Algısı Ölçeği”, bu derse yönelik tutumlarının belirlenmesi amacıyla “Eğitimde Ölçme ve Değerlendirmeye Yönelik Tutum Envanteri” ölçeği kullanılmıştır. Araştırmanın evrenini, Amasya Üniversitesi Eğitim Fakültesi bünyesinde lisans programlarına kayıtlı ölçme ve değerlendirme eğitimi almış öğretmen adayları oluşturmaktadır. Ankete katılan öğretmen adayları, seçkisiz olasılıklı örnekleme yöntemlerinden tabakalı örnekleme yöntemi kullanılarak seçilmiştir. Lisans programlarına göre tabakalara ayrılan evren içerisinde 342 öğretmen adayı seçilmiştir. İki ölçek için lisans programlarının ortalamaları arasında bir farklılık olup olmadığı tek yönlü varyans analizi kullanılarak belirlenmiştir. Varyans analizi sonucu ortaya çıkan farklılıkların hangi lisans programları arasında olduğu Post-Hoc testleri içerisinde Tukey testi ile belirlenmiştir. Öğretmen adaylarının bu derse yönelik genel yeterlik algıları ve tutum arasındaki ilişki araştırılmış ve genel yeterlik algılarının tutuma olan etkisi regresyon analizi ile tespit edilmiştir.

Anahtar Sözcükler: Ölçme ve değerlendirme, tutum, öğretmen adayları, eğitim, yeterlik algısı.

INVESTIGATION OF THE RELATIONSHIP BETWEEN GENERAL COMPETENCY PERCEPTIONS AND ATTITUDES TO MEASUREMENT AND EVALUATION FOR PRE-SERVICE TEACHERS

Abstract

Measurement and evaluation is one of the basic elements of education and the pursuit of quality in education. In this study, it is aimed to determine the general efficacy perceptions and attitudes of pre-service teachers who have taken assessment and evaluation course, the relationship between efficacy and

* Dr. Öğr. Üyesi; Amasya Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, Ölçme ve Değerlendirme Ana Bilim Dalı, keziban.kilic@amasya.edu.tr

Araştırmanın Etik Kurulu İzni: Amasya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Etik Kurulu, 04.07.2022 tarih ve E-30640013-108.01-78841 sayılı karar.

attitude, the degree of the relationship and the effect of general efficacy perception on assessment and evaluation course on attitude. " Measurement and evaluation common competency perception scale for prospective teachers: a validity and reliability study " was used to determine the efficacy perceptions of prospective teachers towards the assessment and evaluation course, and the "" Adaptation of Attitudes toward Educational Measurement Inventory (ATEMI) to Turkish" scale was used to determine their attitudes towards this course. The universe of the research consists of pre-service teachers enrolled in undergraduate programs in the Faculty of Education of Amasya University, who received assessment and evaluation training. The prospective teachers who participated in the survey were selected using the stratified sampling method, which is one of the non-random sampling methods. 342 pre-service teachers were selected as participants in the universe divided into strata according to undergraduate programs. A one-way analysis of variance was used to determine whether there was a difference between the mean of undergraduate programs for the two scales. Among the undergraduate programs, the differences that emerged as a result of the analysis of variance were determined by the Tukey test among the Post-Hoc tests. The relationship between pre-service teachers' general efficacy perceptions and attitudes towards this course was investigated and the effect of general efficacy perceptions on attitude was determined by regression analysis.

Keywords: Measurement and evaluation, attitude, pre-service teachers, education, competency perception.

Giriş

Ölçme ve değerlendirme, eğitimin ve eğitimde kalite arayışının temel unsurlarından biridir. Ölçme ve değerlendirmenin temel amacı, eğitimin kalitesini değerlendirmek ve geliştirmektir (Linn ve Grönlund, 1995). Ölçme ve değerlendirme eğitim sisteminin ayrılmaz bir parçasıdır ve öğretmen adaylarının sahip olması gereken en önemli niteliklerden biridir. Kilmen vd. (2007) sınıf içi öğretimin iyi yürütülebilmesinde, öğrenci başarısının sık sık ölçülüp değerlendirilmesinin yapılması gerektiğini ve bu konuda öğretmene büyük sorumluluklar düştüğünü belirtmektedir. Öğrencilerin ders ile ilgili başarılarının ölçülmesi ve değerlendirilmesinin yapılmasında işleminden sorumlu kişi dersin öğretmenidir. Öğretmenin bu sorumluluğu en iyi şekilde yerine getirebilmesi için, ölçme ve değerlendirme alanındaki temel bilgileri kolaylıkla kullanabilecek kadar iyi bilmesi, bu alandaki temel becerileri geliştirmesi ve olumlu tutumlar kazanmış olması zorunludur (Turgut, 1997). Plake (1993) ve Mertler'e (2003) göre öğretmenlerin birincil sorumluluğu öğrencilerin öğrenmelerinin hangi düzeyde olduğunun belirlenmesi ve değerlendirilmesidir. Öğretmenler için sınıf içi etkinliklerin değerlendirilmesi oldukça önemlidir ve öğretmenlerin çok fazla zamanını almaktadır. Bu açıdan öğretmenlerin güvenilir değerlendirmeler yapabilmelerinde ölçme ve değerlendirmeye karşı olumlu tutumları olması önemli bir faktördür. (Alkharusi vd., 2011; Popham, 2006). Ancak ölçme ve değerlendirme dersi alan öğretmen adayları üzerinde yapılan bazı araştırmalar, öğretmen adaylarının mesleki ihtiyaçlarını karşılamaması, matematiksel süreçleri içermesi ve zor bir ders olması gibi nedenlerle derse yönelik olumsuz tutumlara sahip olduklarını göstermektedir (Ozan ve Köse, 2013).

Türkiye'de tüm öğretmen yetiştiren kurumlar 1982 yılında üniversitelere devredilmiş ve öğretmen yetiştirme sistemi yeniden yapılandırılmıştır. Ölçme ve değerlendirme dersi bu süre içerisinde öğretmen yetiştirme eğitimi kapsamında yer almıştır. Eğitim fakültelerinin öğretmen adaylarının eğitimlerinin ihtiyaçlarına cevap verebilmesi için Yüksek Öğretim Kurulunun kararıyla 1997'de düzenlenen yeniden yapılanmada eğitimde program geliştirme ve uygulama

dersi birleştirilerek ölçme ve değerlendirme dersi “Öğretimde Planlama ve Değerlendirme” adıyla okutulmaya başlanmıştır. Ancak 2006 yılında yapılan yeniden yapılanma ile bu uygulamadan vazgeçilmiş ve günümüze kadar Ölçme ve Değerlendirme dersi adı ile öğretim programlarında yerini almıştır (Kavak vd., 2007).

Literatürde öğretmenler ve öğretmen adaylarının ölçme ve değerlendirmeye yönelik genel yeterlik algıları araştıran birçok çalışma bulunmaktadır. Karaca (2003) tarafından yapılan çalışmada ölçme ve değerlendirme araçlarını geliştirme konusunda öğretmen adaylarının yeterince yeterlik kazanamadıklarını belirlenmiştir. Çakan (2004) sınıf içi ölçme ve değerlendirme uygulamaları bakımından ilk ve ortaöğretim kademesinde görev yapmakta olan öğretmenler üzerine yaptığı çalışmasında öğretmenlerin önemli bir kısmının kendilerini bu alanda yetersiz algıladıklarını belirtmektedir. Güneş (2007) araştırmasında sınıf öğretmenlerinin tüm ölçek ve alt boyutlar bazında ölçme ve değerlendirme yeterliklerine yeterince sahip olmadıklarını belirlemiştir. Erdoğan ve Kurt (2012) öğretmenlerin genel olarak ölçme ve değerlendirme yeterlik algılarının orta düzeyde olduğunu saptamışlardır. Gencel ve Özbaşı (2013) öğretmen adaylarının ölçme ve değerlendirme yeterlilikleri konusunda kendilerini orta düzeyde yeterli hissettikleri, en yetersiz hissettikleri konunun alternatif ölçme teknikleri olduğunu belirtmektedir. Karaca (2003), Kilmen vd, (2007) çalışmalarında öğretmen adaylarının ölçme ve değerlendirmeye yönelik yeterliklerinin sahip olunması gerektiği gibi yüksek olmadığını, öğretmen adaylarının kendilerini çoğunlukla yetersiz veya kısmen yeterli hissettikleri belirlemiştir. Yaralı (2017) öğretmen adaylarının ölçme ve değerlendirmeye yönelik yeterlik algıları üzerinde yaptığı çalışmasında cinsiyet, bölüm, program türleri ve yaş gibi değişkenlerin derse olan yeterlik açısından anlamlı bir etkisinin olmadığını belirlemiştir. Karaduman ve Yelken (2020) ölçme ve değerlendirme dersi almış öğretmen adayları üzerine yaptıkları çalışmalarında öğretmen adaylarının kendilerini ölçme ve değerlendirme konusunda orta düzeyde yeterli algıladıklarını belirlemiştir. Yine literatürde öğretmenler ve öğretmen adaylarının ölçme ve değerlendirmeye yönelik tutum düzeylerini araştıran birçok çalışma bulunmaktadır. Eğitim, tutumları değiştirmede önemli bir araçtır ve öğrencilerin derslere yönelik tutumlarının bilinmesi eğitimin kalitesini artırmada önemli bir faktör olacaktır. Önen ve Koçak’a (2011) göre öğretmen yetiştirme sürecinde karşılaşılan sorunlara öğretmen adaylarının tutumlarını bilmeden çözüm aramak zaman kaybıdır. Aktaş ve Alıcı (2012), öğretmen adaylarının ölçme ve değerlendirme dersine yönelik tutumlarının fakülte ve programa göre farklılıklarını araştırmıştır. Doğan ve Kara (2015) ölçme ve değerlendirmeye yönelik tutumların düşük olduğu ve demografik özelliklerin tutumu etkilediği iddialarını araştırmak amacıyla yaptığı çalışmada öğretmen adaylarının tutumlarının orta düzeyde olduğunu belirlemiştir. Başman ve Tavşancıl (2016), öğretmen adaylarının ölçme ve değerlendirmeye yönelik tutumları ile öz-yeterlik algısı arasındaki ilişkiyi ve bu konuların çeşitli demografik değişkenler açısından farklılıklarını araştırmıştır. Ozan ve Kıncal (2017), öğretmen adaylarının eğitimde ölçme ve değerlendirmeye yönelik tutumlarını cinsiyet, öğretim programı ve genel not ortalaması açısından incelemiştir. Çardak (2018) çalışmasında ölçme ve değerlendirme dersini alan öğretmen adaylarının bu derse ilişkin tutumlarını etkileyen etmenleri belirlemektedir. Aslan (2020) öğretmen adaylarının ölçme ve değerlendirmeye yönelik tutumlarını cinsiyet, bölüm, üniversiteye giriş puan türleri gibi çeşitli değişkenler açısından incelemiştir.

Bu çalışmada Amasya Üniversitesi Eğitim Fakültesinde Ölçme ve Değerlendirme dersi almış öğrencilerin derse yönelik yeterlik algılarının ve tutumlarının lisans programları arasında farklılık olup olmadığı, ölçme ve değerlendirmeye yönelik yeterlik algısı ile tutum arasındaki ilişkinin varlığı, ilişkinin derecesi ve yeterlik algısının tutum üzerine etkisi belirlenmiştir.

Yöntem

Araştırmanın Modeli

Bu çalışma, Amasya Üniversitesi Eğitim Fakültesi bünyesinde eğitimde ölçme ve değerlendirme dersi almış öğretmen adaylarının bu derse yönelik genel yeterlik algılarının ve tutumlarının belirlenmesini, yeterlik algısının tutuma etkisinin belirlenmesini amaçlamaktadır. Ozan ve Köse (2013) tarafından Türkçeye uyarlanan ‘Eğitimde Ölçme ve Değerlendirmeye Yönelik Tutum Envanteri’ ve Nartgün (2008) tarafından geliştirilen ‘Ölçme ve Değerlendirme Genel Yeterlik Algısı Ölçeği’ kullanılmıştır. İki ölçek aynı öğrencilere aynı anda uygulanmıştır.

Araştırma Evreni

Araştırma evrenini, Amasya Üniversitesi Eğitim Fakültesi bünyesinde lisans programlarına kayıtlı eğitimde ölçme ve değerlendirme dersi almış tüm öğretmen adayları oluşturmaktadır. Ankete katılan öğretmen adayları, seçkisiz olasılıklı örnekleme yöntemlerinden tabakalı örnekleme yöntemi kullanılarak seçilmiştir. Seçkisiz örnekleme yöntemleri, örnekleme birimlerinin örnekleme seçilme olasılıklarının eşit ve bağımsız olması özelliğine sahiptir. Bu nedenle seçkisiz örnekleme yöntemlerinin evreni temsil etme gücü yüksektir (Büyüköztürk vd., 2008). Tabakalı örnekleme, belirli sınırları olan bir evrende alt tabakalar veya alt birimlerin olduğu durumlarda örneklemin her bir tabakadan ayrı ayrı ve birbirinden bağımsız olarak seçildiği örnekleme yöntemidir (Yıldırım ve Şimşek, 1999). Bu çalışmada tabakalı örnekleme seçiminde lisans programlarına göre her alt tabakanın evren içerisindeki temsil oranları belirlenerek örnekleme sayısı belirlenmiştir. Eğitimde ölçme ve değerlendirme dersi almış 342 öğretmen adayı belirlenmiştir. Tablo 1’de örnekleme ilişkin tanımlayıcı istatistikleri verilmiştir. Araştırmanın etik kurulu izni, Amasya Üniversitesi, Bilim Etik Kurulu, Sosyal Bilimler Etik Kurulunun, 04.07.2022 tarih ve E-30640013-108.01-78841 sayılı kararı ile onaylanmıştır.

Tablo 1: Katılımcılara İlişkin Tanımlayıcı İstatistikler

		CİNSİYET					
		ERKEK		KADIN		TOPLAM	
		f	%	f	%	f	%
PROGRAM	Beden Eğitimi Öğretmenliği	29	8.5	15	4.4	44	12.9
	İngilizce Öğretmenliği	7	2.1	35	10.2	42	12.3
	Matematik Öğretmenliği	9	2.6	39	11.4	48	14
	Okul Öncesi Öğretmenliği	8	2.3	33	9.7	41	12
	RPD Öğretmenliği	9	2.6	32	9.4	41	12
	Sınıf Öğretmenliği	21	6.2	33	9.6	54	15.8
	Sosyal Bilgiler Öğretmenliği	13	3.8	21	6.1	34	9.9
	Türkçe Öğretmenliği	11	3.2	27	7.9	38	11.1
	TOPLAM	107	31.3	235	68.7	342	100

Tablo 1 incelendiğinde 235 kadın öğretmen adayı (%68,7), 107 erkek öğretmen adayı (%31,3) araştırma örneklemini oluşturmaktadır. Katılımcıların lisans programlarına göre dağılımları incelendiğinde; Beden Eğitimi Öğretmenliği programından 44 (%12,9), İngilizce Öğretmenliği programından 42 (%12,3), Matematik Öğretmenliği programından 48 (%14), Okul Öncesi Öğretmenliği programından 41 (%12), RPD (Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık) Öğretmenliği programından 41 (%12), Sınıf Öğretmenliği programından 54 (%15,8), Sosyal Bilgiler Öğretmenliği programından 34 (%9,9) Türkçe Öğretmenliği programından 38 (%11,1) öğretmen adayı araştırmaya katılmıştır.

Veri Toplama Süreci ve Araçları

Ozan ve Köse (2013) tarafından Türkçeye uyarlanan ‘Eğitimde Ölçme ve Değerlendirmeye Yönelik Tutum Envanteri’ isimli ölçek Amasya Üniversitesi Eğitim Fakültesinde ölçme ve değerlendirme dersi almış öğrencilerin derse yönelik tutumlarının belirlenmesi için kullanılmıştır. 31 maddeden oluşan ölçekte ilgi (13 madde), duyuşsal (10 madde), ders (8 madde) olmak üzere üç alt boyut bulunmaktadır. Ölçekte 5’li likert tipi ifadeler yer almaktadır. Ölçeğin alt boyutları ve Cronbach alfa katsayıları Tablo 2’de verilmiştir. Maddelerin iç tutarlılığının ölçüsü olan Cronbach alfa katsayıları ölçeğin tümüne ve alt boyutlarına göre sırasıyla 0,88; 0,87; 0,83 ve 0,92’dir. Sonuçlar incelendiğinde güvenilirlik katsayılarının 0,80’den büyük olduğu ve ölçümlerin yüksek güvenilirlikte olduğu söylenebilir.

Tablo 2: Cronbach Alfa Katsayıları

Ölçek/ Alt Boyutları	Ozan ve Köse (2013) tarafından hesaplanan Cronbach alpha katsayıları	Bu çalışmada hesaplanan Cronbach alpha katsayıları
İlgi	0.88	0.88
Duyuşsal	0.83	0.87
Ders	0.86	0.83
Ölçeğin Tümü	0.92	0.92

Amasya Üniversitesi Eğitim Fakültesinde ölçme ve değerlendirme dersi almış öğrencilerin derse yönelik genel yeterlik algılarının belirlenmesi için Nartgün (2008) tarafından geliştirilen ‘Ölçme ve Değerlendirme Genel Yeterlik Algısı Ölçeği’ kullanılmıştır. 24 maddeden oluşan ölçeğin alt boyutları ve madde sayıları ve Cronbach alfa katsayıları Tablo 3’te verilmiştir. Ölçekte 5’li likert tipi ifadeler yer almaktadır. Maddelerin iç tutarlılığının ölçüsü olan Cronbach alfa katsayıları ölçeğin tümüne ve alt boyutlarına göre sırasıyla katsayıları sırasıyla, 0,82; 0,84; 0,86 ve 0,9’dur. Sonuçlar incelendiğinde elde edilen Cronbach alfa değerinin 0,70’ten büyük olduğu ve ölçümlerin yüksek güvenilirlikte olduğunu söylenebilir.

Tablo 3: Cronbach Alfa Katsayıları

Ölçek/ Alt Boyutları	Nartgün (2008) tarafından hesaplanan Cronbach alpha katsayıları	Bu çalışmada hesaplanan Cronbach alpha katsayıları
Temel Kavramlar	0.84	0.82
Ölçme teknikleri	0.79	0.84
İstatistiksel çözümlene ve raporlaştırma	0.77	0.86
Ölçeğin Tümü	0.87	0.90

Veri Analizi

Araştırmada kullanılan iki ölçeğe ait alt boyutlar ve ölçeğin tümü için öğretmenlik gruplarının ortalamaları arasındaki farklılık Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) ile belirlenmiştir. Ölçme ve değerlendirmeye yönelik tutum ölçeğine ait ANOVA için gerekli varsayımlar incelenmiş, ölçeğin alt boyutları ve tamamına ilişkin veri seti için çarpıklık ve basıklık değerleri kullanılarak verilerin normal dağılımı test edilmiştir. Tabachnick ve Fidell’e (2013) göre veriye ait çarpıklık ve basıklık değerleri -1,5 ile +1,5 aralığında ise veri setinin normal dağılım gösterdiği söylenebilir. Ölçeğin alt boyutları ve ölçeğin tamamı için çarpıklık-basıklık değerleri -1,5 ile +1,5 aralığındadır, aynı zamanda histogram ve Q-Q Plots grafikleri incelenerek verilen normal dağılım gösterdiğine karar verilmiştir. Varyansların homojen dağıldığı varsayımı Levene test istatistiği ile test edilmiş ve varyansların homojen dağıldığı görülmüştür. Ölçme ve değerlendirmeye yönelik genel yeterlik algısı ölçeğe ait alt boyutlar ve ölçeğin tamamı için

öğretmenlik gruplarının ortalamaları arasındaki farklılık ANOVA ile belirlenmiştir. ANOVA için gerekli varsayımlar incelenmiş, ölçeğin alt boyutları ve tamamına ilişkin veri setinde verilerin çarpıklık ve basıklık değerleri kullanılarak verilerin normal dağılımı test edilmiştir. Ölçeğin alt boyutları ve ölçeğin tamamından elde edilen veriler için çarpıklık ve basıklık değerlerinin -1,5 ile +1,5 arasında olduğu tespit edilmiş, aynı zamanda histogram ve Q-Q Plots grafikleri incelenerek verilen normal dağılım gösterdiğine karar verilmiştir. Varyansların homojen dağıldığı varsayımı Levene istatistiği ile test edilmiş ve varyansların homojen dağıldığı görülmüştür. Ayrıca ölçme ve değerlendirme dersine genel yeterlik algısı ile bu derse yönelik tutum arasındaki ilişki Pearson korelasyon analizi ile incelenmiştir. Genel yeterlik algısının ölçme ve değerlendirmeye yönelik tutum üzerindeki etkisi Regresyon analizi ile belirlenmiştir. Ölçme ve değerlendirme dersine yönelik yeterlik algısının tutum üzerine etkisini incelemek amacıyla yapılan regresyon analizi için gerekli varsayımlar kontrol edilmiş ve toplanan verilerin normal dağılıma sahip olduğu, veri setinde uç değer olmadığı ve Durbin-Watson istatistiği göre hataların birbirinden bağımsız olduğu tespit edilmiştir. Bu durumda veri seti regresyon analizi yapmaya uygundur. Araştırmaya ilişkin veri analizinde SPSS25 paket programı kullanılmıştır.

Bulgular

Bu bölümde her iki ölçeğe ait alt boyutlar ve her iki ölçeğin tümüne ilişkin bulgular verilmiştir.

Eğitimde Ölçme ve Değerlendirmeye Yönelik Tutum Envanteri Ölçeğine İlişkin Bulgular:

Eğitimde ölçme ve değerlendirmeye yönelik tutum envanteri ölçeğine ait ANOVA sonuçları Tablo 4'te gösterilmektedir.

Tablo 4: Tutum Envanteri ANOVA Sonuçları

Ölçeğe ilişkin boyutlar	Varyans Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p
İlgi	Gruplar Arası	16,889	7	2,413	9,136	,000
	Grup İçi	88,201	334	,264		
	Toplam	105,090	341			
Duyuşsal	Gruplar Arası	42,838	7	6,120	13,026	,000
	Grup İçi	156,921	334	,470		
	Toplam	199,759	341			
Ders	Gruplar Arası	20,087	7	2,870	6,308	,000
	Grup İçi	151,937	334	,455		
	Toplam	172,024	341			
Toplam	Gruplar Arası	22,324	7	3,189	12,427	,000
	Grup İçi	85,716	334	,257		
	Toplam	108,040	341			

Tablo 4'e göre ilgi alt boyutu için $F(7,334)=9.136$ ve $p<0.05$, duyuşsal alt boyutu için $F(7,334)=13.026$ ve $p<0.05$, ders alt boyutu için $F(7,334)=6.308$ ve $p<0.05$, ölçeğin tümü için $F(7,334)=12.427$ ve $p<0.05$ 'dir. Ölçeğin alt boyutları ve tümüne ait sonuçlar incelendiğinde tüm alt boyutlar ve ölçeğin tamamı için öğretmenlik grupları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir

farklılık olduğu belirlenmiştir. Öğretmenlik gruplarının ortalamaları arasındaki farkın hangi gruplarda olduğunu belirlemek için Post-Hoc testlerinden Tukey testi kullanılmıştır. Tablo 5, Tablo 6 ve Tablo 7’de alt boyutlar için Tablo 8’de ölçeğin tümü için öğretmenlik gruplarının ortalama, standart sapma ve Tukey testine göre çoklu karşılaştırma sonuçları verilmiştir.

Tablo 5: İlgili Alt Boyutuna İlişkin Gruplama

	N	$\bar{x}$	Ss	Gruplama	
PROGRAM	Beden Eğitimi Öğretmenliği	44	3.70	0.55	A
	İngilizce Öğretmenliği	42	4.12	0.52	BC
	Matematik Öğretmenliği	48	4.45	0.44	C
	Okul Öncesi Öğretmenliği	41	4.13	0.54	BC
	RPD Öğretmenliği	41	4.25	0.51	BC
	Sınıf Öğretmenliği	54	4.35	0.41	C
	Sosyal Bilgiler Öğretmenliği	34	4.18	0.56	BC
	Türkçe Öğretmenliği	38	3.97	0.61	AB

Tablo 6: Duyuşsal Alt Boyutu İlişkin Gruplama

	N	$\bar{x}$	Ss	Gruplama	
PROGRAM	Beden Eğitimi Öğretmenliği	44	3.46	0.54	ABC
	İngilizce Öğretmenliği	42	3.39	0.66	AB
	Matematik Öğretmenliği	48	4.39	0.53	D
	Okul Öncesi Öğretmenliği	41	3.49	0.77	ABC
	RPD Öğretmenliği	41	3.91	0.71	C
	Sınıf Öğretmenliği	54	3.81	0.75	BC
	Sosyal Bilgiler Öğretmenliği	34	3.75	0.71	BC
	Türkçe Öğretmenliği	38	3.22	0.76	A

Tablo 7: Ders Alt Boyutuna İlişkin Gruplama

	N	$\bar{x}$	Ss	Gruplama	
PROGRAM	Beden Eğitimi Öğretmenliği	44	3.39	0.59	A
	İngilizce Öğretmenliği	42	3.42	0.69	A
	Matematik Öğretmenliği	48	4.04	0.67	B
	Okul Öncesi Öğretmenliği	41	3.65	0.69	AB
	RPD Öğretmenliği	41	3.92	0.61	B
	Sınıf Öğretmenliği	54	3.81	0.68	AB
	Sosyal Bilgiler Öğretmenliği	34	3.73	0.77	AB
	Türkçe Öğretmenliği	38	3.36	0.70	A

Tablo 8: Ölçeğin Tümüne İlişkin Gruplama

	N	$\bar{x}$	Ss	Gruplama	
PROGRAM	Beden Eğitimi Öğretmenliği	44	3.55	0.47	A
	İngilizce Öğretmenliği	42	3.71	0.52	AB
	Matematik Öğretmenliği	48	4.33	0.45	D
	Okul Öncesi Öğretmenliği	41	3.80	0.55	ABC
	RPD Öğretmenliği	41	4.06	0.52	CD
	Sınıf Öğretmenliği	54	4.04	0.49	BCD
	Sosyal Bilgiler Öğretmenliği	34	3.93	0.52	BC
	Türkçe Öğretmenliği	38	3.58	0.54	A

Ölçme ve Değerlendirme Genel Yeterlik Algısı Ölçeği ile İlgili Bulgular:

Tablo 9 genel yeterlik algısı ölçeğinde temel kavramlar alt boyutuna ilişkin ANOVA sonuçlarını göstermektedir.

Tablo 9: Genel Yeterlik Algısı Ölçeği İçin ANOVA Sonuçları

Ölçeğe ilişkin boyutlar	Varyans Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p
Temel Kavramlar	Gruplar Arası	6,663	7	,952	3,147	,003
	Grup İçi	101,027	334	,302		
	Toplam	107,690	341			

Analiz sonucunda ölçme teknikleri, istatistiksel çözümleme ve raporlaştırma alt boyutları ve ölçeğin tümü için öğretmenlik gruplarının ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($p>0.05$). Temel kavramlar alt boyutu için öğretmenlik gruplarının ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık mevcuttur. Tablo 9'da görüldüğü üzere temel kavramlar alt boyutu için öğretmenlik grupları ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık vardır ($F(7,334)=3.147, p<0.05$). Temel kavramlar alt boyutu için lisans programları arasındaki farkın hangi öğretmenlik gruplarında olduğu belirlenmek amacıyla Post-Hoc testlerinden Tukey testi kullanılmıştır. Tablo 10'da temel kavramlar alt boyutu için öğretmenlik gruplarına ait ortalama, standart sapma ve Tukey testine göre çoklu karşılaştırma sonuçları verilmiştir.

Tablo 10: Temel Kavramlar Alt Boyutuna İlişkin Gruplama

	N	$\bar{x}$	Ss	Gruplama	
PROGRAM	Beden Eğitimi Öğretmenliği	44	3.49	0.49	AB
	İngilizce Öğretmenliği	42	3.58	0.52	A
	Matematik Öğretmenliği	48	3.55	0.49	AB
	Okul Öncesi Öğretmenliği	41	3.64	0.44	A
	RPD Öğretmenliği	41	3.5	0.61	AB
	Sınıf Öğretmenliği	54	3.61	0.53	A
	Sosyal Bilgiler Öğretmenliği	34	3.20	0.64	B
	Türkçe Öğretmenliği	38	3.28	0.67	AB

Öğretmen Adaylarının Ölçme ve Değerlendirmeye Yönelik Tutumları ve Yeterlik Algıları Arasındaki İlişkiye Yönelik Bulgular:

Öğretmen adaylarının ölçme ve değerlendirme dersine yönelik genel yeterlik ve tutumları arasındaki Pearson korelasyon değeri 0.329 olarak bulunmuştur. Genel yeterlik algısı ve tutum arasında pozitif yönde orta düzeyde anlamlı bir ilişki olduğu söylenebilir ($p<0.05$). Ölçme ve değerlendirme dersi almış öğretmen adaylarının derse yönelik genel yeterlik algısının tutum üzerine etkisi regresyon analizi kullanılarak tespit edilmiştir. Tablo 11 regresyon analizinden elde edilen sonuçları göstermektedir.

Tablo 11: Regresyon Analiz Sonuçları

Model	Varyans Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p
Regresyon Artıklar Toplam	Gruplar Arası	11,728	1	11,728	41,400	,000
	Grup İçi	96,313	340	,283		
	Toplam	108,040	341			

Yapılan analiz sonucunda kurulan regresyon modelinde ölçme ve değerlendirme dersi almış öğrencilerin ölçme ve değerlendirme genel yeterlik algısının tutum üzerinde anlamlı bir etkiye sahip olduğu tespit edilmiştir ($p < 0.05$). Kurulan regresyon denkleminde $Y_i = 2.639 + 0.361x_i$ regresyon katsayısı anlamlı bulunmuştur ($p < 0.05$). Denkleme göre yeterlik algısındaki bir birimlik artışın öğrencilerin derse tutumunda 0.361 birimlik bir artış sağladığı söylenebilir. Determinasyon katsayısı (R^2) 0,11 olarak bulunmuştur buna göre yeterlik algısının tutum üzerinde düşük etkisi olduğu söylenebilir. Ölçme ve değerlendirme dersine yönelik yeterlik algısı, tutum envanterindeki değişimin %11'ini açıklamaktadır.

Sonuç

Amasya Üniversitesi Eğitim Fakültesinde Ölçme ve Değerlendirme dersi almış öğrenciler üzerinde yapılan bu çalışmada iki farklı ölçek aynı öğrencilere eş zamanlı uygulanmıştır. Ölçme ve değerlendirme dersi almış öğrencilerin bu derse yönelik yeterlik ve tutumlarının araştırıldığı bu çalışmada aynı zamanda ölçme ve değerlendirme dersine yönelik yeterlik ve tutum arasındaki ilişki ve yeterlik algısının tutumu değiştirip değiştirmediği yani yeterlik algısının tutuma etkisi incelenmiştir. Tek yönlü varyans analizi ile öğretmen adaylarının ölçme ve değerlendirmeye yönelik yeterlik ve tutumlarına ilişkin lisans programlarının ortalamaları arasındaki farklılık araştırılmıştır. Öğretmen adaylarının lisans programları dikkate alınarak yapılan bu çalışmada Nartgün (2008) tarafından geliştirilen ölçekte yalnızca temel kavramlar alt boyutu için lisans programlarının ortalamaları arasında farklılıklar bulunmuş, diğer iki alt boyut için ortalamalar arasında bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir. Bu sonuçlar Yaralı (2017) ve Yaman ve Karamustaoğlu'nun (2011) yapmış olduğu çalışmalarla paralellik göstermemektedir. Yaralı (2017) ve Yaman ve Karamustaoğlu (2011) farklı lisans programlarındaki öğretmen adaylarının ölçme ve değerlendirme yeterlik algı düzeylerinde anlamlı bir farklılığa neden olmadığını belirlemişlerdir. Pektaş'ın (2010) yapmış olduğu çalışmada ölçeğin bütün alt boyutları ve genelinde lisans programları arasında anlamlı farklılıklar bulunurken bu çalışmada yalnızca temel kavramlar alt boyutunda farklılıklar bulunmuştur. Yeşilyurt (2012) ise çalışmasında yalnızca istatistiksel çözümleme ve raporlaştırma alt boyutunun lisans programları arasında farklılık gösterdiğinin belirlemiştir. Ozan ve Köse (2013) tarafından Türkçeye uyarlanan ölçekte tüm alt boyutlar ve ölçeğin tümü için lisans programlarının ortalamaları arasında farklılıklar olduğu tespit edilmiştir. Bu derse yönelik genel yeterlik algısı ve tutum arasındaki korelasyon değeri 0.329 olarak bulunmuştur, bu değere göre yeterlik ve tutum arasında pozitif yönde orta derecede bir ilişki olduğu yönünde yorumlanabilir. Genel yeterlik algısının tutum üzerine etkisi regresyon analizi ile araştırılmış ve yeterlik algısının tutum üzerinde anlamlı bir etkisinin olduğu ancak bu etkinin küçük olduğu tespit edilmiştir. Genel yeterlik algısının tutum üzerinde etkisi az olsa dahi yeterlik algısının tutumu etkilediği açıktır. Aynı zamanda kurulan regresyon denkleminde regresyon katsayısının anlamlı olduğu bulunmuştur. Ölçme ve değerlendirme dersine yönelik yeterlik algısı, tutum envanterindeki değişimin %11'ini açıklamaktadır. Öğretmen adaylarının ölçme ve değerlendirmede genel yeterlik düzeylerinin artması ile ölçme ve değerlendirmeye yönelik tutumlarının olumlu yönde artacağı görülmektedir. Farklı örneklemeleri içeren çalışmalar yapılarak ölçme ve değerlendirmeye yönelik genel yeterlik algısı ile tutum arasındaki ilişki, genel yeterlik algısının tutuma olan etkisi araştırmacılar tarafından değerlendirmeye açık bir konudur.

Kaynaklar

- Alkharusi, H., Kazem, A., and Al-Musawi, A. (2011). Knowledge, skills, and attitudes of preservice and inservice teachers in educational measurement. *Asia-Pacific Journal of Teacher Education*, 39 (2), 113-123.
- Aktaş, M. ve Alıcı, D. (2012). Eğitimde ölçme ve değerlendirme dersine yönelik tutum ölçeğinin (EÖD-TÖ) geliştirilmesi. *Journal of Qafqaz University, Philology and Pedagogy*, 33, 66-73.
- Aslan, S. (2020). Öğretmen adaylarının ölçme değerlendirmeye yönelik tutumlarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *OPUS International Journal of Society Researches*, 16 (Eğitim ve Toplum Özel sayısı), 6047-6068.
- Başman, M. and Tavşancıl, E. (2016). Self-efficacy perceptions and the attitudes of prospective teachers towards assessment and evaluation. *International Journal of Social, Behavioral, Educational, Economic, Business and Industrial Engineering*, 10(3), 932-937.
- Büyükoztürk, Ş., Kılıç-Çakmak, E., Akgün, Ö., Karadeniz, Ş., ve Demirel, F. (2008). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi.
- Çakan, M. (2004). Öğretmenlerin ölçme-değerlendirme uygulamaları ve yeterlik düzeyleri: İlk ve ortaöğretim. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*. 37(2), 99-114.
- Çardak, Ç. S. (2018). Öğretmen adaylarının ölçme ve değerlendirme dersine ilişkin tutumları: Anadolu Üniversitesi örneği. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (29), 401-453.
- Doğan, N. ve Kara, Y. (2015). How are the pre-service teachers' attitude levels towards educational measurement and evaluation course and does it differ according to the demographic characteristics?. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 191, 1191-1195.
- Erdoğan, M. Y. ve Kurt, F. (2012). Öğretmenlerin ölçme ve değerlendirme yeterlik algılarının bazı değişkenler açısından incelenmesi. *Elektronik Eğitim Bilimleri Dergisi*, 1(2), 23-36.
- Gencel, İ. E. ve Özbaşı, D. (2013). Investigating prospective teachers' perceived levels of competence towards measurement and evaluation. *İlköğretim Online*, 12(1).
- Güneş, A. (2007). *Sınıf öğretmenlerinin kendi algılarına göre ölçme ve değerlendirme yeterlikleri*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul: Marmara Üniversitesi.
- Karaca, E. (2003). *Öğretmen adaylarının ölçme ve değerlendirme yeterliliklerine ilişkin algıları*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Karaduman, B. ve Yelken, T. Y. (2020). Öğretmen adaylarının değerlendirme tercihleri ile ölçme ve değerlendirme genel yeterlik algılarının belirlenmesi. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 29(1), 339-353.
- Kavak Y., Aydın A. ve Akbaba Altun S. (2007). *Öğretmen yetiştirme ve eğitim fakülteleri 1982 2007 öğretmeninin üniversitede yetiştirilmesinin değerlendirilmesi*. Ankara: Yükseköğretim Kurulu Yayını 2007-5.
- Kilmen, S., Akın-Kösterelioğlu, M. ve Kösterelioğlu, İ. (2007). Öğretmen adaylarının ölçme değerlendirme araç ve yaklaşımlarına ilişkin yeterlik algıları. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 7(1), 117-127.
- Linn, R. L., and Gronlund, N. E. (1995). *Measurement and assessment in teaching*. 7th edition. Englewood Cliffs, NJ: Merrill.

- Mertler, C. A. (2003). *Preservice versus inservice teachers' assessment literacy: Does classroom experience make a difference?* Paper presented at the meeting of the Mid-Western Educational Research Association, Columbus, OH.
- Nartgün, Z. (2008). Öğretmen adayları için ölçme ve değerlendirme genel yeterlik algısı ölçeği: Geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8(2), 85-94.
- Pektaş, S. (2010). *Öğretmen adaylarının ölçme ve değerlendirme yeterlik algılarının incelenmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Bolu: Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Ozan, A. G. C., & Köse, E. (2013). Adaptation of attitudes toward educational measurement inventory (ATEMI) to Turkish/eğitimde ölçme ve değerlendirmeye yönelik tutum envanterinin Türkçeye uyarlanması. *E-Uluslararası Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 4(2), 29-47.
- Ozan, C. ve Kıncal, R. Y. (2017). An investigation of teacher candidates' attitudes towards educational measurement in terms of various variables. *Turkish Journal of Teacher Education*, 6(1), 18-32.
- Önen, A. S. ve Koçak, C. (2011). Öğretmenlik mesleğine ilk adım eğitim bilimine giriş dersine yönelik öğrenci tutumlarının belirlenmesi. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 29(1), 59-72.
- Plake, B. S. (1993). Teacher assessment literacy: teachers' competencies in the educational assessment of students. *Mid-Western Educational Researcher*, 6, 21-27.
- Popham, W. J. (2006). Needed: A dose of assessment literacy. *Educational Leadership*, 63(6), 84-85.
- Tabachnick, B.G. & Fidell, L. S. (2013). *Using multivariate statistics*. (Sixth ed..) Pearson.
- Turgut, MF. (1997). *Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme Metotları*. Ankara: Yargıcı Matbaası.
- Yaman, S. ve Karamustafaoğlu, S. (2011). Öğretmen adaylarının ölçme ve değerlendirme alanına yönelik yeterlik algı düzeylerinin incelenmesi. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 44(2), 53-72.
- Yaralı, D. (2017). Öğretmen adaylarının ölçme ve değerlendirmeye yönelik yeterlik algılarının incelenmesi (Kafkas üniversitesi örneği). *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17(1), 487-504.
- Yeşilyurt, E. (2012). Öğretmen adaylarının ölçme ve değerlendirme alanına ilişkin genel yeterlik algıları/common competency perceptions of teacher candidates about measurement and evaluation. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 9(17), 377-395.
- Yıldırım, A., ve Simsek, H. (1999). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri (11. baskı, 1999-2018)*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Extended Abstract

The measurement and evaluation course is the basic element of the pursuit of quality in education. Assessment and evaluation are an integral part of education in education systems and teacher candidates are expected to have this skill. In primary and secondary schools, the measurement and evaluation of students' success in the course is carried out by the teacher of the course. In order for the teacher to make this assessment in the most appropriate way, he/she should know the basic information in the field of measurement and evaluation well, develop the basic skills in this field and gain positive attitudes towards the assessment and evaluation course. This study aims to determine the general efficacy perceptions and attitudes of the students who took the measurement and evaluation course in Amasya University Faculty of

Education, the relationship between proficiency and attitude, the degree of the relationship between competence and attitude, and the effect of efficacy perception on the attitude inventory. The population of the research consists of students who took measurement and evaluation courses in education enrolled in undergraduate programs within the education faculty of Amasya University. In the selection of stratified sampling, the representation ratios of each substratum in the universe were determined according to the undergraduate programs, and the number of samples was determined. In this study, a total of 342 pre-service teachers who took this course were determined as participants. The scale, adapted to Turkish by Ozan and Köse (2013) in order to determine the attitudes of students towards measurement and evaluation, was applied to prospective teachers who took measurement and evaluation course at Amasya University education faculty. The scale developed by Nartgün (2008) to determine students' perceptions of efficacy towards measurement and evaluation was applied to prospective teachers who took measurement and evaluation courses at Amasya University, Faculty of Education.

In this study, the determination of the perceptions and attitudes of the students who took the measurement and evaluation course at the Faculty of Education of Amasya University, the relationship between competency and attitude, the degree of the relationship and the effect of the proficiency inventory on the attitude were determined. The research sample consists of 235 female students (68.7%) and 107 male students (31.3%). When the distribution of the participants according to the undergraduate programs is examined; 44 (12.9%) from the Physical Education teaching program, 42 (12.3%) from the English language teaching program, 48 (14%) from the Mathematics teaching program, 41 (12%) from the Preschool teacher program, 41 (12.2%) from the RPD teaching program 54 (15.8%) and 34 (9.9%) Social Studies teacher candidates and 38 (11.1%) Turkish teacher candidates participated in the research.

When the sub-dimensions and all of the two scales used were examined, it was determined that the Cronbach's alpha coefficients, which are the measure of internal consistency, were greater than 0.80 and the measurements were highly reliable. The difference between the sub-dimensions of the two scales and the mean of the teaching groups for all of the scales was determined by One-Way Analysis of Variance (ANOVA). The skewness and kurtosis values for the sub-dimensions of the scales and the whole scale were found to be between -1.5 and +1.5. When histogram and Q-Q Plots graphs were also examined, it was decided that the given normal distribution showed. It was determined by Levene statistics that the variances were homogeneously distributed and it was observed that the variances were homogeneously distributed for the data of both scales. Analyzes were made with the SPSS25 package program. When the results of the scale, which was adapted into Turkish by Ozan and Köse (2013), were examined, a significant difference was determined between the averages of the teaching groups for the sub-dimensions of the scale. When the analysis results of the efficacy perception scale developed by Nartgün(2008) were examined, it was found that there was a difference between the teaching groups only for the basic concepts sub-dimension of the scale.

The Pearson correlation value between pre-service teachers' proficiency and attitudes for the assessment and evaluation course is 0.329. It can be said that there is a moderately significant positive relationship between general efficacy perception and attitude. The effect of the general efficacy perception of the teacher candidates who took the assessment and evaluation course on the attitude was determined by using regression analysis. The assumptions required for the regression analysis were checked and it was determined that the data set had a normal distribution, the errors were independent from each other according to the Durbin-Watson statistics and there were no extreme values in the data set. In this case, the data set is suitable for regression analysis. It has been determined that the general efficacy perception of the students who have taken the measurement and evaluation course has a significant effect on the attitude. The coefficient of determination was found to be 0.12 and according to this, it can be said that the perception of efficacy has a low effect on the attitude. The perception of efficacy for the assessment and evaluation course explains 11% of the change in the attitude inventory.